

ОНОМАСТИЧНИЙ ПРОСТІР В ЕСЕЇСТИЦІ ДМИТРА ДОНЦОВА

Шільштут Д.

Національний університет «Львівська політехніка»

Кафедра прикладної лінгвістики

d.a.yanaaaaa13@gmail.com

Науковий керівник – **Микитюк О. Р.**, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Крізь праці Дмитра Донцова проведена ідея самостійної та незалежної держави. Український мислитель вважав, що саме завдання еліти полягає в тому, щоб переконати народ бути рішучими та незламними.

Мета: розглянути ономастику збірки повоєнного часу «Правда прадідів великих» Дмитра Донцова, проаналізувати використання власних назв в есеїстиці.

Кожен народ має свою національну самобутність, яку відображають особливості мови, культури, історії. Кожен народ має свої національні святини й своїх національних героїв. Саме тому Дмитро Донцов у своїй книзі використовує численні **антропоніми**, до яких належать **особові імена**, які можна поділити на складні імена, похідні імена та апелятивні імена й **прізвища**. Власні імена акумулюють своєрідність світосприйняття, зберігають і передають нащадкам історичний досвід народу, містять інформацію про життєві цінності, їхню генетичну пам'ять.

У тексті «Літературної есеїстики» виявлено слов'янські імена з двома основами на *-волод, -мир, -слав, -полк* і под.: *Всеволод, Володимир, Мстислав, Святополк* і т.п. Такі імена, що були досить поширеними в Давній Русі, мали переважно князі, які володарювали на той час. Це люди, з яких починалася наша історія, утворювалася наша нація.

«Поет лицарства українського» – саме так автор згадує відомого українця *Тараса Шевченка*, пам'ять про якого передається від батька до сина, від матері до доньки, із покоління в покоління. *М. Костомаров, М. Грушевський, В. Винниченко, Леся Українка, М. Куліш, П. Орлик* та інші постаті є об'єктом опису Великого публіциста.

Останнім часом набуло поширення таке явище, як стандартизація. Вона охопила не лише повні форми імен, а й пестливі, на які здавна був багатий наш народ. Загалом більшість природних для української мови здрібнених форм на *-ко*: *Юрко, Андрійко, Вітько, Сашко, Сергійко, Володько, Миколко*. Дмитро Донцов використовує ці форми,

і ми маємо поважати цей суфікс, адже саме він утворив найпоширеніший тип наших прізвищ на *-ко і -енко*, який став своєрідною візитною карткою українця (*Огієнко, Стороженко, Наливайко* та інші).

У наш час, коли відбувається становлення України як незалежної держави з її неповторним внутрішнім світом, духовністю, традиціями, все більше дослідників звертаються до **хремотонімії**, що включає власні назви витворів духовної культури: заголовки творів, назви музичних п'єс, творів живопису, кінофільмів та інші. «Кобзар», «Енеїда», «Гайдамаки», «Історія Русів», «Слово о полку», «Літопис» – це епопея української нації, нації героїв і завойовників. Усі пристрасті, звичаї, традиції, вірування зображені у творах української культури.

Про глибоку історичну пам'ять українства, про давність і тяглість його присутності у Подніпров'ї свідчать **топоніми та гідроніми**. Д. Донцов часто згадує *Дніпро, Дністер, Чортомлик, Чорне море, Азовське море*.

У результаті проведеного дослідження з'ясовано, що власні назви є засобом світосприйняття, вони зберігають у собі та передають нащадкам історичний досвід, життєві цінності й генетичну пам'ять народу тощо. Найчастіше Дмитро Донцов використовує власні імена людей (антропоніми), назви міст (топоніми), витвори духовної культури (хремотоніми). Мабуть, це пояснюється тим, що мова народу – його серце, відображення всього змісту життя, а не тільки засіб спілкування. Таким чином, це аксіома: буде мова – буде й народ.

ШЕВЧЕНКО ТА ЦЕРКОВНОСЛОВ'ЯНІЗМИ

Шрам Т.

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Кафедра прикладної лінгвістики
2606shram2001@gmail.com

Науковий керівник – *Фаріон І. Д.*, д. ф. н., доц., професор кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Шевченко... Скільки потужності вміщає у собі це ім'я. Вимовляємо його... Лише мить – і наші серця переповнюються гордістю. Подумати лишень, яким обсягом інформації володіємо. Здається, ми бачимо особистість Шевченка наскрізь, а численні дослідження, наукові праці, статті, фільми є цьому підтвердження. Ілюзія та само-